

KLASA VII

**Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV - VI.
(Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych).**

OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje uczeń, który doskonale opanował podstawę programową. Kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Proponuje rozwiązania oryginalne, wykraczające poza materiał programowy. Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia. Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości. Bierze udział w konkursach (literackich, ortograficznych, teatralnych lub innych); osiąga w nich sukcesy w szkole i poza szkołą. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych. Prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.

OCENA BARDZO DOBRA

Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa wszystkie cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- świadomie posługuje się terminami pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epepeja, tragedia, umiając wymienić ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- bezbłędnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj) swobodnie wypowiadając się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, symbol, alegorię i poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcie komizmu i ironii, rozpoznając jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje,
- właściwie wskazuje w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji,
- samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, by odwołać się do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- poprawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,

- samodzielnie i twórczo interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i poprawnie określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i właściwie określa ich podstawowe cechy,
- samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie,
- pojmuje również wynikające z nich rozbieżności między mową a pismem,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej,
- w wyrazie pochodnym prawidłowo wskazuje temat słowotwórczy i formant,
- poprawnie określa rodzaj formantu i właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,
- rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, bezbłędnie łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, poprawnie odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany,
- poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- rozumie i właściwie stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

Zróżnicowanie języka

Uczeń:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście,
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- w swoich wypowiedziach poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje.

Elementy retoryki

Uczeń:

- sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi;
- bezbłędnie redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- poprawnie rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych oraz właściwie określa ich funkcję,
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, podanie, recenzja, przemówienie, wywiad,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOBRA:

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- świadomie posługuje się terminami pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, tragedia, umiając wymienić ich najważniejsze cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj),
- wypowiadając się posługuje się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, inwokację, symbol i poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcie komizmu i ironii, rozpoznając jego rodzaje w tekstach oraz określa ich podstawowe funkcje,
- samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- poprawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i poprawnie wskazuje główne funkcje tych rodzajów piśmiennictwa,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł i właściwie określa ich podstawowe cechy.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie, pojmuje również wynikające z nich rozbieżności między mową a pismem,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej,
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant,
- właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, bezbłędnie łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, poprawnie odróżnia ich typy,

- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany,
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

Zróżnicowanie języka

Uczeń:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy),
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje.

Elementy retoryki

Uczeń:

- sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie,
- poprawnie rozpoznaje środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych,
- rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka,

podanie, recenzja, przemówienie, wywiad,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu.

Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie i kulturowe.

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- świadomie posługuje się terminami pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, tragedia, umiając wymienić ich podstawowe cechy,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj) wypowiadając się posługuje się terminami: akt, scena, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim symbol i poprawnie określa jego funkcje,
- zna pojęcie komizmu i ironii,
- z pomocą nauczyciela określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką, - rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń;

- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie,
- pojmuje również wynikające z nich rozbieżności między mową a pismem,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej,
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (łatwe przykłady) , rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,

- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- rozpoznaje imiesłowy,
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

Zróznicowanie języka

Uczeń:

- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- rozumie znaczenie homonimów.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje.

Elementy retoryki

Uczeń:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, uzasadnia własne zdanie,
- poprawnie rozpoznaje środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy w większości spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, podanie, przemówienie, wywiad,- poprawnie formułuje pytania do tekstu.

Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj)
- rozpoznaje w tekście literackim symbol,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- pomocą nauczyciela interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (łatwe przykłady) ,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone.

Zróżnicowanie języka

Uczeń dostrzega zróżnicowanie słownictwa.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne.

Elementy retoryki

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy w większości poprawną wypowiedź, stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- uzasadnia własne zdanie.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy w większości spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych:

rozprawka, podanie, przemówienie, wywiad
- poprawnie formułuje pytania do tekstu.

Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- nie rozpoznaje rodzajów literackich: epiki liryki i dramatu,
- nie potrafi zakwalifikować czytanego utworu do odpowiedniego rodzaju,
- błędnie wskazuje elementy dramatu (rodzaj),
- nie rozpoznaje w tekście literackim symbolu,
- w swoich wypowiedziach nie wykorzystuje interpretacji utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- nie odnajduje w tekście potrzebnych informacji oraz nie cytuje odpowiednich fragmentów tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- nawet z pomocą nauczyciela nie interpretuje dzieła sztuki (obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii),
- nie dostrzega różnic między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- nie rozpoznaje wyrazu podstawowego i wyrazu pochodnego,
 - w wyrazie pochodnym nie wskazuje tematu słowotwórczego i formantu,
 - nie rozpoznaje rodziny wyrazów,
 - nie łączy wyrazów pokrewnych,
 - nie zna zasad tworzenia wyrazów złożonych,
 - nie rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożonego. Zróżnicowanie języka
- Uczeń nie dostrzega zróżnicowania słownictwa.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa, ale nie stosuje jej w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Nie stosuje odpowiednich znaków interpunkcyjnych.

Elementy retoryki

Uczeń:

- nawet przy pomocy nauczyciela nie gromadzi i nie porządkuje materiału rzeczowego potrzebnego do tworzenia wypowiedzi,
- nie tworzy poprawnych wypowiedzi,
- nie stosuje odpowiedniej dla danej formy gatunkowej kompozycji,
- nie uzasadnia własnego zdania.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- nie tworzy spójnych wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, podanie, przemówienie, wywiad
- błędnie formułuje pytania do tekstu.

Samokształcenie

Uczeń:

- nie uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- nie rozwija umiejętności formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.